

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Схвалено

Вченою радою ДВНЗ
«Ужгородський національний
університет»,
протокол № 5 від 12. 05. 2016р.

Затверджено

Ректор ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

В.І. Смоланка

В.І. Смоланка
2016 р.

**Освітньо - наукова програма
«Фізична реабілітація»**

**підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності
227 «Фізична реабілітація»**

Освітньо-наукова програма «Фізична реабілітація» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти -доктора філософії - спеціальності 227 «Фізична реабілітація» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

Торохтій О.М. - доктор медичних наук, професор

Рогач І.М. - доктор медичних наук, професор

Дуло О.А. - кандидат медичних наук, доцент

Мелега К.П. кандидат медичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

гіроф. Фабрі З.Й.

Програму узгоджено:

Проректор з наукової роботи

проф. І.П. Студеняк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Метою освітньо-наукової програми є забезпечення оволодіння аспірантами факультету здоров'я людини третім (освітньо-науковий) рівнем вищої освіти, відповідно до восьмого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

Освітньо-наукова програма передбачає надання здобувачам освітньо-наукового рівня у аспірантурі необхідних навичок для здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітньо-наукова програма включає наступні розділи:

А. Освітня складова (56 кредитів ECTS)

I. Нормативна частина

- цикл гуманітарно-наукової підготовки
- цикл професійної наукової підготовки

II. Вибіркова частина

- цикл дисциплін вільного вибору аспіранта

Б. Практична складова

III. Практична підготовка (педагогічна практика)

Освітньо-наукова програма розроблена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.

I. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА

Цикл нормативна частина включає у себе дисципліни гуманітарно-наукової підготовки та професійної наукової підготовки

Тематичний блок I.1 «Гуманітарно-наукова підготовка» спрямований на надання аспірантам оптимальних знань та навичок, необхідних для здійснення молодими вченими професійного наукового пошуку та синтезу виважених обґрунтованих ідей.

У межах Тематичного блоку I.1 «Гуманітарно-наукова підготовка» вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
Тематичний блок 1.1: «Гуманітарно-наукова підготовка»						
1	Теорія та методологія класичної та сучасної філософії	6	180	72	108	Залік, іспит
2	Іноземна мова	8	240	96	144	Залік, іспит
Загалом по блоку 1		14	420	168	252	

Тематичний блок 1.2 «Професійна наукова підготовка» спрямований на надання аспірантам глибоких доктринальних знань в галузі охорони здоров'я у сферах формування культури здоров'я, зокрема осіб із особливими потребами, адаптивного фізичного виховання, фізичної реабілітації при різних захворюваннях, оздоровлення різних категорій населення засобами фізичної культури.

У межах Тематичного блоку I.2 «Професійна наукова підготовка» вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
Тематичний блок 1.2: «Професійна наукова підготовка»						
1	Презентації наукових результатів	5	150	60	90	Залік
2	Інновації в сучасній	4	120	48	72	Залік

	педагогіці					
3	Сучасні інформаційні технології	4	120	48	72	Іспит
4	Управління науковими проектами	5	150	60	90	Залік
5	Створення об'єктів інтелектуальної власності	4	120	48	72	Залік
6	Методологія, теорія і практика формування культури здоров'я різних категорій населення	5	150	52	98	Іспит
Загалом по блоку 1.2		27	810	316	494	

II. ВАРІАТИВНА ЧАСТИНА

Варіативна складова освітньо-наукової програми формується з урахуванням сучасного стану здоров'я різних категорій населення України, ефективності діяльності різних гілок систем охорони здоров'я та фізичної культури і спорту, особливостей регіону, а також індивідуальних освітніх запитів аспірантів. Варіативна складова створює передумови для відображення у змісті освітньо-наукової програми особливостей вузькопрофільної підготовки в межах обраних дисциплін, а головне — для диференціації та індивідуалізації підготовки аспірантів.

Варіативна частина освітньо-наукової програми включає в себе блоки по 2 навчальні дисципліни, з яких аспірант обирає для навчання 1 блок.

У межах Тематичного блоку II.1 «Дисципліни вільного вибору аспіранта» вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
«Дисципліни вільного вибору аспіранта»						
1	Діагностика та програми фізичної реабілітації у спланхнології	5	150	52	98	Залік
	Діагностика та програми фізичної реабілітації в кардіології та пульмонології					
2	Діагностика та програми фізичної реабілітації у травматології, ортопедії та при множинних порушеннях діяльності організму	5	150	56	94	Іспит
	Діагностика та програми фізичної реабілітації в нейрохірургії та при постінсультних станах					

3	Діагностика та програми фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології	5	150	52	98	Залік
	Діагностика та програми фізичної реабілітації в геронтології та геріатрії					
Загалом по блоку 2.1		15	450	160	290	

III. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Цикл практичної підготовки включає в себе власне роботу аспіранта над дисертацією, підготовку виступів на наукових семінарах та круглих столах, написання наукових статей і тез конференцій, публікації в міжнародних виданнях, тобто всі можливі види наукової діяльності, в яких аспірант реалізовує набуті знання, вміння та навички у практичній науковій роботі.

У межах Тематичного блоку III.1 «Практична підготовка» здійснюється:

№	Вид діяльності	Кількість кредитів	Кількість годин
1	Робота над дисертацією	75	2250
2	Педагогічна практика	3	90
3	Науковий семінар	45	1350
4	Написання наукових публікацій	45	1350
5	Попередній захист дисертації	6	180
	Захист дисертації	10	300
Загалом по блоку III.1		184	5520

IV. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ)

Теорія і методологія класичної та сучасної філософії:

Знати:

- основні філософські категорії як основу філософського світогляду;
- основні філософські течії та концепції;
- структуру і функції сучасного наукового знання і тенденції його історичного розвитку;
- методологію наукового пізнання;
- глобальні тенденції зміни наукової картини світу;
- світоглядні, методологічні та інші філософські підстави сучасного наукового знання;
- різні проблеми, пов'язані з впливом науки і техніки на розвиток сучасної цивілізації.

Вміти:

- орієнтуватися в складних філософських питаннях осмислення сучасної дійсності та сучасної науки і шляхах їх вирішення;
- застосовувати отримані знання в процесі наукових досліджень;
- передбачувати та аналізувати з етичної точки зору наслідки наукової діяльності;
- обґрунтовувати і відстоювати пріоритет етичних цінностей.

Тривалість. Всього – 180 год., лекції – 46 год., практичні – 26 год., самостійна робота – 108 год.

Форма контролю – залік, іспит.

Іноземна мова (англійська, німецька, французька)

Знати:

- програмний матеріал з усього комплексу фонетичних та лексико-граматичних правил;
- методiku самостійної поза аудиторної роботи над удосконаленням мови;
- граматичні вимоги щодо правильного оформлення ділового мовлення в усній та письмовій формах.

Вміти:

- вільно і правильно розмовляти однією з іноземних мов у різних ситуаціях, головним чином у ситуаціях професійного спілкування;
- читати та анотувати художні тексти;
- виступати з доповідями та повідомленнями з тематики своїх професійних інтересів;
- виконувати свої курсові та дипломні роботи, захищати їх іноземною мовою;
- вільно користуватися лексикою ділових паперів.

Тривалість. Всього – 240 год., лекції – 32 год., практичні – 64 год., самостійна робота – 144 год.

Форма контролю – залік, іспит.

Презентація наукових результатів

Знати:

- сучасні методи, форми, етапи, види продуктів (результатів) науково-дослідницької роботи;
- сучасні вимоги до науково-дослідницької діяльності, критерії оцінювання її результатів та презентації;
- основи технологізації сучасного процесу навчання, компетентнісного підходу до нього;
- основи сучасних інформаційних технологій;
- способи виміру факторів і валідності шкал у науковому дослідженні;
- сутність феномена зміщення в науковому дослідженні, відповідні фактори і модифікатори.

Вміти:

- виготовляти продукт власної дослідницької діяльності, структурувати призначений для презентації матеріал;
- розробляти та реалізовувати логічні плани абстрактів наукових досліджень для викладення їхніх основних положень;
- при презентації логічно викладати аргументацію для захисту власних тез при розв'язанні дискусійно-дослідницьких питань;
- здійснювати обробку даних, правильно обирати статистичний критерій та працювати зі спеціалізованими статистичними пакетами;
- користуватися матеріалами спеціалізованих веб-сайтів, зокрема тематичними статтями та матеріалами обговорень дискусійних питань;
- використовувати можливості навчально-наукового обміну на національному та міжнародному рівнях, зокрема міжвузівського обміну дослідницькими проектами, сучасні дослідницькі та наукові мережі;
- успішно адаптувати кращий світовий досвід розвитку презентаційних компетенцій.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 36 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 90 год.

Форма контролю – залік.

Інновації в сучасній педагогіці

Знати:

- нормативно-правові та організаційні основи інноваційного освітнього процесу;
- соціокультурні та психолого-педагогічні умови для здійснення інноваційної діяльності в освіті; структуру та технологію інноваційної педагогічної діяльності;

- сутність інноваційних технологій навчання у вищій школі;
- вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни;
- особливості проектування і реалізації педагогічних новацій на різних рівнях від навчального предмета до модернізації навчального закладу;
- методи та принципи організації сучасного педагогічного дослідження;
- знати теоретичні та методологічні основи системи оцінювання результатів навчання;
- систему контролю та оцінювання результатів навчання аспірантів в УжНУ.

Вміти:

- самостійно опрацьовувати різні види джерел (навчальну та навчально-методичну літературу), критично її аналізувати і використовувати в педагогічній практиці;
- аналізувати політику Української держави щодо реформування системи освіти;
- визначати пріоритетні напрямки інноваційної педагогічної діяльності в системі освіти України;
- давати об'єктивну оцінку інноваційній діяльності навчального закладу;
- узагальнювати перспективний педагогічний досвід і здійснювати теоретично обґрунтоване оцінювання педагогічних інновацій;
- розробляти та проводити всі види занять і контрольних заходів у ВНЗ; вибирати педагогічно доцільні технології для реалізації поставленої мети і створювати власні інноваційні проекти;
- визначати рівень своєї готовності до інноваційної педагогічної діяльності та шляхи його підвищення;
- проводити діагностику професійно значущих якостей педагога-інноватора;
- розробляти різні види навчальних завдань для контролю знань, в т.ч., завдання у тестовій формі засобами прикладного програмного забезпечення);
- застосовувати комп'ютерну техніку в навчальному процесі; самостійно опрацьовувати різні види джерел (навчальну та навчально-методичну літературу), критично її аналізувати і використовувати в педагогічній практиці та під час підготовки до занять.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 28 год., практичні – 20 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

Сучасні інформаційні технології

Знати:

- загальні принципи побудови, функціонування та використання сучасних інформаційних технологій в наукових дослідженнях;
- історичний розвиток інформаційних технологій та їх культурний вплив на розвиток наукового та науково - технічного мислення;
- основні джерела наукових даних;
- види наукових даних та способи їх пошуку;

Вміти:

- провести пошук наукових публікацій в зазначеній науковій області;
- користуватись основними міжнародними наукометричними базами;
- видати рекомендації з підвищення наукометричних публікацій вченого і наукової організації;
- вирішувати нові проблеми наукових досліджень за рахунок впровадження сучасних інформаційних технологій .
- отримувати якісну інформацію з кількісних джерел для проведення наукових досліджень;
- висунути вимоги до сайту - публікатора наукових результатів аспіранта, кафедри, наукової школи.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 28 год., практичні – 20 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – іспит.

Управління науковими проектами

Знати:

- особливості проектного підходу до управління науковою діяльністю, його місце в системі наукового менеджменту;
- основні принципи управління науковими проектами, вихідні ресурси та результати кожної складової або окремо взятого процесу;
- можливі ефекти та ключові індикатори, що свідчать про успішність реалізації проекту;
- міжнародні стандарти управління проектами, основи системи міжнародної сертифікації спеціалістів із управління проектами.

Вміти:

- визначати елементи внутрішнього і зовнішнього середовища наукового проекту, його організаційні структури, фази втілення;
- класифікувати наукові проекти за критеріями, значущими з точки зору вирішення наукової проблеми;
- формувати шаблони документів, необхідних для управління науковим проектом на різних його фазах;
- адекватно оцінювати результати управління кожною фазою реалізації наукового проекту;
- використовувати методи ефективних комунікацій;
- ефективно використовувати наявні програмні продукти та інформацію у міжвузівських та наукових мережах, що повинні сприяти вирішенню завдань наукового проекту.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 36 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 90 год.

Форма контролю – залік.

Створення об'єктів інтелектуальної власності

Знати:

- сучасний стан і тенденції розвитку ринку інтелектуальної власності в масштабах України та світу;
- законодавче регулювання інтелектуальної власності в Україні, правила державної реєстрації об'єктів інтелектуальної власності та виключних майнових прав на неї в Україні та у провідних країнах світу;
- порядок набуття права інтелектуальної власності на її об'єкти згідно з українським законодавством;
- специфіку дії правового режиму права на об'єкти інтелектуальної власності, створених у межах термінів дії відповідних трудових договорів;
- основні принципи управління інтелектуальною власністю;
- сучасні механізми створення об'єктів інтелектуальної власності та захисту прав на них;
- принципи розподілу прав на результати інтелектуальної діяльності на договірних засадах;
- принципи правової охорони комп'ютерних програм і баз даних;
- принципи формування системи суспільних, правових та економічних відносин в області інтелектуальної власності.

Вміти:

- адекватно оцінювати різні об'єкти інтелектуальної власності;
- проводити патентні дослідження, патентний пошук, розпоряджатися патентними ресурсами;
- стимулювати науково-прикладні дослідження з метою створення нових об'єктів інтелектуальної власності;
- оформляти і подавати заявки на винахід;
- складати первинні та вторинні документи патентної інформації, укладати договори на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності;
- проектувати та реалізовувати методики підвищення інтелектуального потенціалу наукових та педагогічних кадрів.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 28 год., практичні – 20 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

Методологія, теорія і практика формування культури здоров'я різних категорій населення

Знати:

- основи психології здоров'я, сучасний стан культури здоров'я у світі, її зв'язок з культурою безпеки життєдіяльності;
- особливості культури харчування, гендерних відносин, праці й відпочинку,
- основні наукові напрями, концепції, джерела знання в галузі педагогіки збереження та формування культури здоров'я;
- особливості розвитку органів та систем організму, функціонального стану, психологічні особливості особистісного розвитку, типові та специфічні умови життя і праці осіб різних вікових категорій;
- основи здорового способу життя в різному віці, можливості й методи його підтримання;
- основні поняття та сучасні тенденції організації освіти зі збереження та формування культури здоров'я;
- традиційні та інноваційні технології збереження здоров'я, сучасні методики і системи, що застосовуються в педагогіці та фізичній культурі;

Вміти:

- оцінювати соціальні фактори (культурні, етнічні, індивідуальні, сімейні, соціальні фактори ризику), що впливають на стан фізичного здоров'я;
- визначати та самостійно набувати нові знання про можливості засобів педагогіки та фізичної культури щодо формування культури здоров'я;
- аналізувати сучасні оздоровчі системи, виявляти критерії їхнього впливу на організм осіб різних вікових категорій;
- планувати, управляти та контролювати практичні процеси формування культури здоров'я;
- проводити психологічну роботу, спрямовану на відмову від шкідливих звичок і введення в практику повсякденної життєдіяльності здорового способу життя.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 24 год., практичні – 26 год., самостійна робота – 98 год.

Форма контролю – іспит.

Діагностика та програми фізичної реабілітації у спланхнології

Знати:

- загальнопедагогічні методи і форми виховання студентів;
- анатомічну будову та функції внутрішніх органів;
- вікові особливості, особливості філо- та онтогенезу внутрішніх органів;
- основні засади фізичної реабілітації при захворюваннях органів в області живота та системи травлення;
- основні засади фізичної реабілітації при захворюваннях органів дихальної системи;
- основні засади фізичної реабілітації при захворюваннях чоловічих та жіночих статевих і сечовивідних органів;

- основні засади фізичної реабілітації при захворюваннях органів ендокринної та імунної систем;
- основні засади фізичної реабілітації при захворюваннях органів серцево-судинної системи;
- особливості топографії, кровопостачання, інервації, лімфатичного відтоку від внутрішніх органів.

Вміти:

- аналізувати внутрішні органи різних систем організму на натуральних препаратах;
- аналізувати основні анатомічні структури кожного органа;
- виявляти та оптимізувати функціональні можливості медично-реабілітаційних закладів, що проводять реабілітаційні курси при спланхнології;
- грамотно застосовувати різні методи фізичної реабілітації при захворюваннях внутрішніх органів.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 22 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 98 год.

Форма контролю – залік.

Діагностика та програми фізичної реабілітації в кардіології та пульмонології

Знати:

- основи перебігу вроджених аномалій, пороків і захворювань серця, артеріальної гіпертонії, атеросклерозу, легеневої гіпертензії та інших кардіологічних та пульмонологічних хвороб;
- сучасні світові тенденції розвитку кардіології, організацію кардіологічної допомоги населенню;
- особливості етіології, діагностики, лікування, профілактики захворювань серцево-судинної системи;
- будову і функції органів дихання, їхню нормальну та патологічну фізіологію;
- клінічну симптоматику, патогенез, профілактику, діагностику, лікування основних пульмонологічних захворювань;
- питання тимчасової і стійкої непрацездатності, принципи і методи комплексної реабілітації пульмонологічних хворих.

Вміти:

- на сучасному рівні інтерпретувати результати діагностичних, лікувальних та реабілітаційних методів дослідження в кардіології;
- оцінювати стан пацієнтів та визначати напрями фізичної реабілітації осіб із захворюваннями серцево-судинної системи;
- виявляти з використанням сучасних методів дослідження загальні та специфічні ознаки захворювання системи дихання;
- проводити клінічні та медико-біологічні дослідження в області кардіології та пульмонології;

- користуватися методикою і технікою бронхологічного дослідження, проводити спірометричні та пневмотахометричні дослідження функцій зовнішнього дихання;
- надавати лікарську допомогу при астматичних нападах, інших випадках, пов'язаних із пульмонологічними хворобами;
- грамотно застосовувати різні методи фізичної реабілітації при захворюваннях серцево-судинної системи.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 22 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 96 год.

Форма контролю – залік.

Діагностика та програми фізичної реабілітації у травматології, ортопедії та при множинних порушеннях діяльності організму

Знати:

- етіологію, патогенез, розповсюдженість захворювань опорно-рухової системи, розповсюджені випадки травматизму і методи його профілактики;
- компенсаторно-приспосувальні реакції при дії на організм несприятливих ендо- та екзогенних факторів;
- основні методи дослідження травматологічних та ортопедичних хворих, діагностики, профілактики, лікування захворювань і пошкоджень опорно-рухової системи;
- методологічні основи розробки нових шляхів етіологічної, патогенетичної, саногенетичної терапії, комплексної реабілітації хворих з урахуванням взаємодії терапевтичних та реабілітаційних факторів із захисними та пристосувальними механізмами організму.

Вміти:

- оцінювати важкість стану травматологічних та ортопедичних хворих;
- визначати алгоритми біохімічних, рентгенологічних, ультразвукових та інших методів дослідження хворих, інтерпретувати їх результати;
- виявляти ортопедичні захворювання у новонароджених та дітей раннього віку;
- користуватися сучасними методами знеболювання;
- діагностувати ушкодження магістральних судин;
- здійснювати консервативне лікування переломів і вивихів;
- грамотно застосовувати різні методи фізичної реабілітації при травматологічних та ортопедичних захворюваннях.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 22 год., практичні – 34 год., самостійна робота – 94 год.

Форма контролю – іспит.

Діагностика та програми фізичної реабілітації в нейрохірургії та при постінсультних станах

Знати:

- основи перебігу черепно-мозкових травм, пухлин та судинних захворювань головного мозку, пухлин та пошкоджень спинного мозку, остеохондрозу хребта;
- сучасні світові тенденції розвитку нейрохірургії;
- стандартні методи адаптивної фізичної культури і масажу в системі комплексної реабілітації хворих нейрохірургічного профілю;
- сучасні напрями адаптивної фізичної реабілітації постраждалих від травм і тяжких соматичних захворювань, комплексної корекції нейрохірургічних патологій;
- умови реалізації реабілітаційних програм та роботи кабінетів і залів лікувальної фізкультури, інструкторів-методистів, фізіотерапевтів, масажистів.

Вміти:

- застосовувати вправи адаптивної лікувальної гімнастики з урахуванням стану порушення свідомості хворих нейрохірургічного профілю та при постінсультних станах;
- застосовувати сучасні методи дихальної та рефлекторно-мімічної гімнастики для корекції порушень функцій дихання і ковтання;
- застосовувати сучасні методики адаптивної фізичної культури та реабілітації в нейрохірургії та при постінсультних станах;
- ефективно застосовувати методи фізичної реабілітації для відновлення рухових і мовленнєвих порушень, налагодження правильного рухового стереотипу, покращення психологічного статусу і відновлення працездатності хворих.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 22 год., практичні – 34 год., самостійна робота – 94 год.

Форма контролю – іспит.

Діагностика та програми фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології

Знати:

- сучасні світові тенденції охорони репродуктивного здоров'я жінок;
- клініко-фізіологічні особливості репродуктивної системи жінок, процесів, що відбуваються в організмі вагітних жінок, пологів та післяпологового періоду;
- основні методи обстеження в акушерстві та гінекології;
- фізіологічні особливості гінекологічної патології, патогенетичні механізми патологічних процесів, принципи діагностики, попередження, лікування екстремальних станів;
- принципи і методи відновлення працездатності при гінекологічних патологіях при використанні засобів фізичної реабілітації.

Вміти:

- використовувати у практиці фізичної реабілітації жінок методи гуманітарних, медико-біологічних, клінічних наук у різних видах;
- виконувати лікувальні та реабілітаційні заходи при гінекологічних патологіях, зокрема протишокові заходи;
- призначати хворим курс лікування та реабілітації відповідно до поставленого діагнозу, грамотно обирати медикаментозну та немедикаментозну терапію, вести вагітність і приймати пологи;
- комплексно застосовувати медичні, соціальні, психологічні, фізкультурні реабілітаційні заходи в післяпологовому стані.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 22 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 98 год.

Форма контролю – залік.

Діагностика та програми фізичної реабілітації в геронтології та геріатрії

Знати:

- фундаментальні та клінічні основи сучасної геронтології;
- морфологічні та функціональні вікові особливості органів і систем організму, роль різних факторів у розвитку вікових змін в організмі;
- соціальні, демографічні, фізіологічні, гігієнічні чинники процесів старіння, механізми передчасного і патологічного старіння;
- принципи диференційної діагностики захворювань у старших вікових групах;
- особливості клінічної фармакології літнього та похилого віку.

Вміти:

- визначати етіологію і патогенез захворювань, клінічні прояви, методи діагностики хвороб у літньому та похилому віці з використанням клінічних, лабораторних та інших методів дослідження;
- розробляти принципи та сучасні методи профілактичної геронтології та геріатрії;
- використовувати сучасні методи й засоби профілактики передчасного старіння та збільшення тривалості життя;
- здійснювати диспансерне спостереження за особами старших вікових груп;
- використовувати сучасні засоби лікування та комплексної реабілітації осіб літнього й похилого віку з використанням лікувальної фізкультури, фармакотерапії, дієтотерапії, альтернативних методів лікування та реабілітації.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 22 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 98 год. ***Форма контролю*** – залік.

V. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ (КОМПЕТЕНЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ)

Робота над дисертацією

Дисертаційне дослідження виконується в межах навчального процесу.

Здатність рецензувати публікації та презентації, а також брати участь у міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію.

Здатність моделювати та обґрунтовувати завдання з урахуванням трансформування в них нових наукових знань і практичного досвіду.

Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі.

Здатність завершити розширене оригінальне дослідження, що базується на критичному розгляді джерел та забезпечене необхідним науковим апаратом таким, як нотатки, бібліографія та публікація відповідних документів.

Здатність презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей, впроваджувати їх у практичну діяльність у ході навчального процесу у ВНЗ, при підготовці та організації навчально-методичної роботи кафедри, лекційних, практичних, семінарських та лабораторних занять зі студентами.

Педагогічна практика

Метою проходження педагогічної практики є ознайомлення аспірантів з принципами організації навчального процесу у ВНЗ, особливостями викладання дисциплін, що відповідають певному науковому напрямку, оволодіння різними видами й методами педагогічної діяльності на рівні кваліфікованого викладача, загальна підготовка аспірантів до викладання у ВНЗ в різних навчальних формах.

Аспірант повинен знати:

- загальнопедагогічні методи і форми виховання студентів;
- сучасні педагогічні технології та можливості їх реалізації в конкретному ВНЗ;
- види навчальної роботи, що використовуються у ВНЗ на відповідних кафедрах;
- методичні прийоми, що застосовуються в різних видах навчальної роботи.

Аспірант повинен вміти:

- створювати і розвивати такі робочі відносини зі студентами, які сприяли би підвищенню ефективності навчального процесу;
- проектувати свою педагогічну діяльність;
- доступно доводити до студентів зміст навчальних дисциплін;

- організовувати роботу груп студентів при проведенні практичних і семінарських занять;
- організовувати самостійну роботу студентів і контролювати її результати.

Зміст роботи

- Ведення звітної документації викладача ВНЗ;
- участь у розробці та оформленні документів, які регламентують діяльність кафедри (документи планування та обліку; протоколи засідань кафедри; плани і звіти викладачів; атестація студентів; нормативні та регламентуючі документи);
- ознайомлення з програмою і змістом курсів, які читаються на кафедрі;
- ознайомлення з організацією і проведенням занять у різних формах;
- підготовка планів і конспектів занять з різних учбових дисциплін;
- підбір та аналіз основної і додаткової літератури відповідно до тематики і завдань занять;
- розробка змісту навчального матеріалу на сучасному науково-методичному рівні;
- методично правильне проведення різних видів навчальних занять – лекційних, практичних, семінарських, лабораторних;
- здійснення науково-методичного аналізу проведених занять;
- участь в усіх можливих видах організаційної і педагогічної роботи кафедри.

Програмні результати навчання:

- здатність планувати і вирішувати завдання навчального процесу, власного професійного та особистісного розвитку;
- знання основних положень і вимог до документів, що регламентують діяльність ВНЗ, кафедри, викладацького складу;
- знання порядку організації, планування, забезпечення, ведення навчального процесу з використанням сучасних технологій навчання;
- знання сучасних форм і методів оцінювання навчальних результатів;
- вміння визначати стратегію індивідуального розвитку у процесі навчання;
- вміння діагностувати індивідуально-психологічні особливості студентів, їхні схильності до занять певним видом рухової активності, аналізувати ускладнення, що виникають у навчальному процесі;
- набуття досвіду проведення різних видів навчальних занять;
- володіння технікою мовлення, рухових дій і правилами поведінки при проведенні навчальних занять;
- набуття навичок аналізу навчально-виховних ситуацій, визначення і вирішення педагогічних завдань;

- володіння контекстно-компетентнісним та системним психолого-педагогічним підходами при розв'язанні різних завдань навчального процесу.

Науковий семінар:

- здатність аналізувати найновіші розробки у спеціальній області дослідження;
- здатність ефективно використовувати різноманітну інформацію з архівів та бібліотечних каталогів, користуватися найновішими інформаційними та комунікаційними технологіями з метою локалізації джерел і документального матеріалу, необхідного для проведення власного дослідження;
- знання основних можливостей наукової співпраці з дослідниками та фахівцями в галузі фізичної реабілітації;
- здатність презентувати критичні звіти про свою науково-дослідницьку роботу з визначенням позитивних і негативних аспектів своєї області дослідження.

Написання наукових публікацій:

- здатність синтезувати та обговорювати публікації, виданих у межах області дослідження та поза ними;
- здатність знаходити, аналізувати та об'єднувати документи та інформацію з джерел власної дисертації та попередніх досліджень;
- вміння планувати та робити оригінальний внесок на основі власного дослідження у галузь знань із фізичної реабілітації.

Програмні результати навчання:

- здатність використовувати критичні знання у сфері фізичної реабілітації та підтверджувати це оглядовими статтями;
- вміння детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливого завдання;
- здатність завершити розширене оригінальне дослідження, що базується на критичному розгляді джерел, забезпечене необхідним науковим апаратом (нотатки, бібліографія, публікація документів);
- здатність презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів та інших форумів;
- здатність представляти свої результати дослідження іноземною мовою.